

بررسی ضرورت و ویژگی‌های یک تعاونی کشاورزی کارآفرین

دکتر بهمن خسروی پورا^۱ - دکتر مسعود برادران^۲ - دکتر منصور غنیان^۳ - دکتر نوذر منفرد^۴ - زهرا گودرزی^۵

چکیده

یکی از راهکارهای پیشنهادی برای کاهش بیکاری، تأسیس و فعال نمودن تشکل‌های تولیدی و توسعه فعالیت‌های کارآفرینانه در آنهاست. هدف اصلی این تحقیق شناسایی ضرورت و ویژگی‌های تعاونی‌های کشاورزی کارآفرین با توجه به بسترهای فعلی است. این تحقیق از نوع کمی و کاربردی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق تعاونی‌های فعال تولید کشاورزی شهرستان اهواز در سال ۱۳۹۰ است، جامعه آماری تحقیق ۱۰۰ تعاونی فعال و حجم نمونه با روش نمونه‌گیری طبقه بندی تصادفی ۸۰ شرکت تعاونی انتخاب شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه بوده است که روایی آن بوسیله متخصصان احراز گردیده و پایایی ابزار تحقیق با کمک محاسبه ضریب آلفای کرونباخ (۰/۸۵) تأیید گردید. نتایج نشان داد که داشتن حق مشارکت بالای اعضا در تصمیم‌گیری برای تعاونی و استفاده از نتایج پژوهش‌ها برای کارآمدی نظام بهره‌برداری تعاونی از مهمترین ویژگی‌های تعاونی کشاورزی کارآفرین از دیدگاه مدیران و اعضای هیئت مدیره تعاونی‌ها بوده است. همچنین بهره‌گیری از فرصت‌های نو برای کسب درآمد بیشتر و جلب حمایت‌های بیشتر دولت و نهادهای بومی و سنتی از مهمترین ضرورت‌های ایجاد تعاونی کارآفرین می‌باشد.

مقدمه

تعاونی‌های تولید در جامعه روستایی نقش مؤثری در باز تولید منافع حاصل از بخش کشاورزی، پایین آمدن ریسک پویا و مولد، توسعه مشارکت مردمی در بخش کشاورزی، پایین آمدن ریسک سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، کاهش هزینه‌های دولتی در تولید و غیره ایفا می‌نمایند. مطالعات انجام شده در خصوص تعاونی‌ها حاکی از آن است که این نظام با مسایل و مشکلات متعددی روبه‌روست. به همین دلیل از دیدگاه محققان بی‌توجهی به نظام تعاون در اقتصاد کشور، مهم‌ترین آسیبی است که در نهایت ممکن است این نظام را به سقوط بکشاند. در این راستا، ایجاد نوآوری در تعاونی‌های روستایی با تأکید بر پرورش ویژگی‌های رفتاری کارآفرینانه می‌تواند به عنوان یک راه حل برای غلبه بر مشکلات توسعه در تعاونی‌ها مورد توجه قرار گیرد (آل بویه و همکاران، ۱۳۸۷). امروزه که کار و فعالیت شکل تازه‌ای به خود گرفته است و به سوی خودکارفرمایی و خوداشتغالی در حرکت است. کارآفرینی و کارآفرینان نقش کلیدی در روند توسعه و پیشرفت اقتصادی جوامع مختلف ایفا می‌کنند. تجارب کشورهایی مانند ژاپن، کره جنوبی، مالزی و هند آکنده از فعالیتهای چشمگیر کارآفرینانی بوده است که امروز به توسعه یافتگی

۱، ۲ و ۳ - استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان
۴ - استادیار مؤسسه‌ی آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی
۵ - دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان

کشور خود می‌بالند. باید توجه داشت که کارآفرینان تنها به ایجاد فرصت‌های شغلی جدید نمی‌پردازند بلکه با ساختار، تفکر، تحرک و فرهنگ لازم دست به تخریب خلاق می‌زنند تا از دل ویرانه‌های کهن بنای رفیع آبادانی و پیشرفت را برافرازند (دلجوی شهپر، ۱۳۸۸). در کارآفرینی محدودیت وجود ندارد و می‌تواند در تمام زمینه‌ها باشد، از جمله افزایش کیفیت، ایجاد محصولات کاملاً جدید، اصلاح یا به روز کردن محصولات قدیمی، تولید محصولی با کارکرد جدید و غیره. کارآفرینی مستلزم عواملی چون تحقیق و توسعه و بهادادن به ایده‌هایی جدید است که نیازمند سرمایه‌گذاری در این زمینه‌ها است (محمد کریمی و صدقی بوکانی، ۱۳۸۷). یکی از علل اصلی رشد نرخ بیکاری در کشور ما، توسعه نیافتگی فرهنگ کار و کارآفرینی در جامعه است و اینکه مردم و حتی تحصیلکرده‌ها و فرزندان خانواده‌های متمول هم دنبال این هستند که از طریق بخش دولتی کسب و کاری برای خود ایجاد کنند (تقی آبادی، ۱۳۸۶). کارآفرینی عامل ترغیب و تشویق سرمایه‌گذاری است، کارآفرینی عامل تحریک و تشویق حس رقابت است، کارآفرینی عامل تغییر و نوآوری است، کارآفرینی باعث ایجاد اشتغال می‌شود، کارآفرینی کیفیت زندگی را بهبود می‌بخشد، کارآفرینی موجب توزیع مناسب درآمد می‌شود، بنابر منافع مذکور، امروزه در تمام سرمایه‌گذاری‌های دنیا سعی بر این است که مغزهای متفکر صنعتی را شناسایی و جذب کنند به دلیل اینکه دنیای امروز، جهان علم و تکنولوژی است و ارزش اصلی تولید در مغز انسان‌ها نهفته است (پرخوان رازلیقی، ۱۳۸۰). از این رو پی بردن و درک اهمیت و ضرورت وجود تعاونی کشاورزی کارآفرین و نیز شناخت ویژگی‌های این نوع تعاونی خصوصاً در بخش کشاورزی به عنوان راه حلی برای معضل بیکاری و غیر فعال بودن تعاونی‌های کشاورزی از اهمیت بالایی برخوردار است.

کارآفرینی کشاورزی

کشاورزی مهمترین عامل در تأمین معاش روستاییان فقیر است و نقش مهمی در تولید و اشتغال مولد دارد. بنابراین در شرایط فعلی اقتصادی ایران با مشخصه‌های بیکاری، عدم تحرک اقتصادی و محدودیت سرمایه‌گذاری دولت، توجه به کشاورزی از اهمیتی دوچندان برخوردار است. تقویت کشاورزی و ایجاد تغییر در فرآیند تولیدات کشاورزی و منابع طبیعی به ایجاد اشتغال غیر کشاورزی، افزایش درآمد و افزایش تقاضا برای کشاورزی محلی و تولیدات غیر کشاورزی منجر می‌شود و کارآفرینان کشاورزی با شناخت صحیح فرصت‌ها و استفاده از سرمایه‌های راکد امکاناتی را فراهم می‌کنند و با سازماندهی و مدیریت منابع ایده خود را عملی می‌کنند. کارآفرینان بخش کشاورزی می‌توانند با بهره‌گیری از نیرویی که در خود برای حل خلاقانه مسئله، مخاطره‌پذیری، تحمل مشکلات و غیره سراغ دارند، با زیرکی، ظرافت و سرعت هر چه تمام‌تر، تهدیدات و تنگناهای محیطی را به فرصت تبدیل کنند و در شرایط سخت و پیچیده مانند توسعه‌ی سریع فناوری، جهانی شدن و اقتصاد چند ملیتی، فرصت‌های جدید را کشف و از آنها بهره‌برداری می‌کنند (افتخاری و همکاران، ۱۳۸۸).

اهمیت و ضرورت وجود تعاونی‌ها

طالب (۱۳۷۶) بیان می‌کند که تعاون بزرگترین تأمین‌کننده منافع و مؤثرترین نظامی است که می‌تواند در مقابل نظام عدم تحرک و جمود ارائه کرد. تعاون بر این باور و مروج آن است که دولت باید افراد انسانی را کنترل و بر آنها حکومت کند، اما این افراد انسانی می‌توانند و باید در زمینه‌ی تولید ثروت و رفع نیازهای اقتصادی خود مشارکت، نظارت و مراقبت داشته باشند.

کانتورو (Kuntoro, 2006) نیز معتقد است که تعاونی‌ها فرصت‌هایی را به کشاورزان می‌دهند که واحدهای کوچک تجاری خود را بهبود ببخشند. به عقیده‌ی نادسون و همکاران (Knudson et al., 2004)، توسعه‌ی محصولات نوآورانه و کسب و کار جدید در کشاورزی و روند رو به رشد نوآوری در محصولات، ضرورت کارآفرینی را ایجاد می‌کند. بنابراین با ایجاد و ارتقای تعاونی‌های تولیدی، می‌توان در راستای توسعه و گسترش محصولات نوآورانه و کسب و کار جدید در روستاها و پیشبرد برنامه‌های توسعه‌ی روستایی اقدام کرد.

تعاون و کارآفرینی

امروزه در عرصه رقابت جهانی به دلیل کاهش سرعت پیشرفت با بهره‌گیری از منابع اولیه تولید و همچنین افزایش اهمیت نقش انسان‌ها در فرایند تولید، اهمیت فرآیندهای کارآفرینانه در شرکت‌های بزرگ بیش از گذشته مورد تأکید قرار گرفته است. بخش تعاون می‌تواند به عنوان یکی از مؤثرترین نهادها، گام مثبتی در جهت ایجاد فضای مناسب به منظور افزایش منابع ملی، کاهش نرخ بیکاری، تعادل ساختاری و توسعه‌ی شهرها و روستاها بوده و با توجه به سیاست‌های اصل ۴۴، روحیه‌ی کارآفرینی را ترویج نماید. تعاونی‌های کارآفرین را می‌توان یکی از ابزارها و راه‌کارهای اساسی در افزایش و گسترش فرصت‌های اشتغال، افزایش سطح درآمد کشاورزان، ارتقای سطح بهره‌وری مزرعه و سرعت بخشی به روند توسعه‌ی کشاورزی به شمار آورد (شریعت زاده و همکاران، ۱۳۹۰). تعاونی جایگاه مناسبی است که می‌تواند روحیه‌ی کارآفرینی را در افراد تقویت نموده و در شکوفایی ویژگی‌های مثبت آنان نقش بسزایی داشته باشد (رحیمی و واحدچوکه، ۱۳۸۷). یکی از راهکارهای پیشنهادی برای کاهش بیکاری، تأسیس و فعال نمودن تشکل‌های تولیدی کشاورزی بطور خاص مانند تعاونی و توسعه فعالیت‌های کارآفرینانه در آنهاست (Pirich et al. 2001).

پیش شرط‌های کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی

کارآفرینی مشابه هر حرکت اقتصادی، اجتماعی برای بروز و ظهور خود نیازمند زمینه‌ها و پیش شرط‌هایی است. برنامه‌ی توسعه‌ی سازمان ملل متحد در گزارش خود، توسعه‌ی کارآفرینی را منوط به شکل‌گیری زیرساخت‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و انجام اصلاحات اقتصادی می‌داند. برای تحقق کارآفرینی در سازمان و از جمله تعاونی‌های تولید شرایط زیر الزامی است.

- توسعه‌ی فرهنگ کارآفرینی در جامعه‌ی روستایی
- آموزش کارآفرینی در تعاونی‌ها
- وجود محیط فیزیکی مناسب کارآفرینی در تعاونی‌ها
- وجود سرمایه‌ی انسانی و فضای مشارکتی در تعاونی و محیط روستا
- وجود سازمان‌های حمایت کننده از حرکت‌های کارآفرینانه در تعاونی‌ها
- امکان عرضه‌ی کالاها و خدمات ایجاد شده در تعاونی
- وجود انگیزه‌ی پیشرفت در جامعه و توسعه‌ی زیرساخت‌ها (سعدی، ۱۳۸۷).

جامعه آماری و روش جمع آوری اطلاعات

جامعه آماری این پژوهش را تعاونی‌های کشاورزی فعال شهرستان اهواز تشکیل می‌دهند که از بین آنها ۸۰ تعاونی به عنوان نمونه به روش طبقه‌بندی انتخاب شده است. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه بوده است. که روایی آن با نظر متخصصان احراز و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ (۰/۸۵) مورد تأیید قرار گرفته است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

تعاونی‌های کشاورزی در ایران به دلایل مختلف، از جمله کمبود اعتبار، بحران مالی، سرمایه گذاری ناکافی، ناآگاهی کشاورزان، فقدان متخصصین واجد شرایط، پایین بودن کیفیت ماشین آلات و ابزار آلات و عدم اطلاع رسانی، در شرایط نامساعدی به سر می‌برند (رحیمی و ابراهیمی، ۱۳۹۰). مقیمی و زالی (۱۳۷۹)، بر این باورند که عواملی چون فقدان روحیه‌ی خطرپذیری، نبود انگیزه‌ی موفقیت در کارکنان و فقدان بازاریابی و فروش از موانع کارآفرینی هستند. نتایج تحقیق جهانی‌بانی بشاره و همکاران (۱۳۸۸)، در بررسی راهکارهای توسعه کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی اهواز، نشان داد که کارآموزی و ارتقای مهارت از راهکارهای مؤثر در توسعه کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی است. ساختار تعاونی‌های موجود نیز انگیزه و زمینه‌های لازم را برای کارآفرینی فراهم نمی‌کند. نتایج تحقیق آموی و همکاران (۱۳۹۰)، در مورد نقش تعاونی‌های کشاورزی در ترویج کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی تهران، وجود همبستگی

مثبت بین میزان مشارکت در دوره‌های آموزشی، ارائه‌ی خدمات، رضایت از عملکرد شرکت تعاونی، کار گروهی، خصوصیات کارآفرینی اعضا و ترویج کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی را نشان داد. کرمی و آگهی (۱۳۸۹)، نیز در پژوهش خود بر روی تعاونی‌های تولیدی کرمانشاه دریافتند که برای موفقیت تعاونی‌ها بر اساس نیاز سنجی، فراهم سازی زمینه‌ی ارتقای عوامل (به ترتیب) فرهنگی- اجتماعی، شخصیتی، آموزشی، فنی، مدیریتی و اقتصادی ضروری می‌باشد. تیمونز (Timmons, 1987)، نیز خلایق و نوآوری را عواملی مؤثر در موفقیت فعالیت‌های کارآفرینی می‌داند. کوبیاو بارتون (Cobia & Barton, 1989) چگونگی کنترل اعضا بر امور تعاونی را در موفقیت آن مؤثر دانستند.

نتایج و بحث

تعاونی‌های کارآفرین را می‌توان یکی از ابزارها و راه‌کارهای اساسی در افزایش و گسترش فرصت‌های اشتغال، افزایش سطح درآمد کشاورزان، ارتقای سطح بهره‌وری مزرعه و سرعت بخشی به روند توسعه‌ی کشاورزی دانست. بنابراین شناسایی ویژگی‌های یک تعاونی کشاورزی کارآفرین در این میان از اهمیت و اولویت بالایی برخوردار است.

جدول ۱) ویژگی‌های تعاونی کشاورزی کارآفرین از دیدگاه پاسخگویان

اولویت	ضریب تغییرات	گویه
۱	۰/۲۰۵	داشتن حق مشارکت بالای اعضا در تصمیم‌گیری برای تعاونی
۲	۰/۲۳۹	استفاده از نتایج پژوهش‌ها برای کارآمدی نظام بهره‌برداری تعاونی
۳	۰/۲۴۲	داشتن مدیر خلاق
۴	۰/۲۴۳	داشتن اعضای آشنا به کارآفرینی و با سابقه در فعالیت‌های کارآفرینی
۵	۰/۲۴۵	توانایی هماهنگ کردن تعاونی با شرایط محیطی
۶	۰/۲۷۰	ایجاد فضای خلاقانه در تعاونی
۷	۰/۲۷۳	داشتن روحیه مشارکت در اعضا
۸	۰/۲۸۴	داشتن کنترل جمعی در تعاونی
۹	۰/۲۹۸	کنترل آزاد منشانه‌ی تعاونی
۱۰	۰/۳۰۰	رعایت اصل عضویت آزاد و اختیاری در تعاونی
۱۱	۰/۳۰۶	برگزاری مدون کلاس‌های آموزشی کارآفرینانه برای اعضا
۱۲	۰/۳۲۱	ریسک پذیر بودن اعضای تعاونی
۱۳	۰/۳۲۳	داشتن اعضای نوپذیر

از میان مهمترین اولویت‌های ویژگی‌های تعاونی کشاورزی کارآفرین، عامل داشتن حق مشارکت بالای اعضا در تصمیم‌گیری برای تعاونی از نظر افراد مورد مطالعه بالاترین میزان اهمیت را دارا می‌باشد. مشارکت و دخالت اعضا در تصمیم‌گیری‌ها باعث می‌شود که از توان و اندیشه‌ی افراد بیشتری برای جستجوی راه‌های کسب درآمد و آسان‌سازی کارها، و نیز بهره‌گیری از خلاقیت افراد و اعضا برای پی‌ریزی طرح‌های کارآفرینانه بهره‌برد. استفاده از نتایج پژوهش‌ها برای کارآمدی نظام بهره‌برداری تعاونی از نظر افراد مورد مطالعه در اولویت بعدی قرار گرفته است. یکی از ویژگی‌های کارآفرینان این است که همیشه

به دنبال نوآوری‌ها و آزمودن آن‌ها هستند. یک تعاونی کشاورزی نیز برای موفق و کارآفرین شدن، نیاز به روز بودن دانش و مهارت فنی اعضا و مدیران خود دارد، که این در نتیجه استفاده از نتایج پژوهش‌های جدید در زمینه فعالیت آنان دارد. از نظر افراد مورد مطالعه متغیرهای داشتن مدیر خلاق، یعنی شخصی که در اندیشیدن و ریسک‌پذیری در انجام کارها از توان بالایی قرار دارد، در اولویت سوم قرار گرفته است. ریسک‌پذیر بودن اعضای تعاونی و داشتن اعضای نوپذیر در اولویت‌های آخر قرار گرفته‌اند. همچنین ضرورت کارآفرین شدن تعاونی‌های کشاورزی از دیدگاه مدیران و اعضای هیئت مدیره تعاونی‌های کشاورزی مورد بررسی قرار گرفت که اولویت بندی این عوامل در جدول زیر مشاهده می‌شود.

جدول ۲) ضرورت کارآفرین شدن تعاونی‌های کشاورزی از دیدگاه پاسخگویان

اولویت بندی	ضریب تغییرات	گویه
۱	۰/۲۲۱	بهره‌گیری از فرصت‌های نو برای کسب درآمد بیشتر
۲	۱/۲۳۶	جلب حمایت‌های بیشتر دولت و نهادهای بومی و سنتی
۳	۰/۲۴۳	ایجاد فرصت‌های شغلی جدید برای اعضا
۴	۰/۲۴۵	افزایش تاثیر مثبت تعاونی‌های کشاورزی در توسعه‌ی روستایی
۵	۰/۲۴۹	ایجاد تعاونی خلاق به منظور حضور در عرصه‌ی رقابت
۶	۰/۲۶۹	ارتقاء سطح تولید و درآمد کشاورزان
۷	۰/۲۷۹	ایجاد بستر مناسب برای فعالیت‌های تعاونی
۸	۰/۳۱۰	برطرف شدن محدودیت نقدینگی در تعاونی
۹	۰/۳۱۱	ایجاد امکان اجرای طرح‌های جدید
۱۰	۰/۴۳۲	کاهش دخالت دولت در فعالیت‌های اقتصادی تعاونی

در اولویت بندی متغیرهای ضرورت کارآفرین شدن تعاونی‌های کشاورزی از دیدگاه مدیران و اعضای هیئت مدیره‌ی تعاونی‌های کشاورزی، متغیر بهره‌گیری از فرصت‌های نو برای کسب درآمد بیشتر اولین و مهمترین اولویت انتخاب شده است. دلیل آن را می‌توان در پایین بودن درآمد بسیاری از تعاونی‌های کشاورزی جست و جو نمود. به همین منظور تعاونی‌ها به دنبال راههایی برای افزایش نقدینگی و نیز کسب درآمد بیشتر از وقت و زمانی که در تعاونی‌ها صرف فعالیت می‌کنند، هستند. از نظر افراد مورد مطالعه متغیرهای جلب حمایت دولت و ایجاد فرصت‌های جدید شغلی را نیز می‌توان از دیگر ضرورت‌های کارآفرین شدن تعاونی‌های کشاورزی، عنوان کرد. امکان اجرای طرح‌های جدید و کاهش دخالت دولت در فعالیت‌های اقتصادی تعاونی‌ها از جمله عواملی بودند که از نظر افراد مورد مطالعه در اولویت‌های آخر برای کارآفرین شدن تعاونی‌ها قرار گرفتند و دلیل این، احتمالاً دخالت ناچیز دولت در فعالیت‌های اقتصادی تعاونی‌ها می‌باشد.

جدول ۳) اولویت بندی دیدگاه مدیران عامل و اعضای هیئت مدیره به تفکیک در مورد متغیرهای ضرورت کارآفرین شدن

عضو هیئت مدیره		متغیرهای ضرورت کارآفرین شدن	مدیرعامل	
اولویت بندی	ضریب تغییرات	گویه	ضریب تغییرات	اولویت بندی
۱۰	۰/۴۲۶	کاهش دخالت دولت در فعالیت های اقتصادی تعاونی	۰/۴۳۴	۱۰
۱	۰/۲۱۲	بهره گیری از فرصت های نو برای کسب درآمد بیشتر	۰/۲۲۸	۲
۳	۰/۲۳۷	ایجاد تعاونی خلاق به منظور حضور در عرصه رقابت	۰/۲۵۷	۵
۶	۰/۲۵۶	ایجاد فرصت های شغلی جدید برای اعضا	۰/۲۳۳	۳
۵	۰/۲۴۸	جلب حمایت های بیشتر دولت و نهادهای بومی و سنتی	۰/۲۲۷	۱
۹	۰/۳۴۷	محدودیت نقدینگی در تعاونی	۰/۲۸۳	۷
۲	۰/۲۲۱	ارتقاء سطح تولید و درآمد کشاورزان	۰/۳۰۲	۹
۸	۰/۳۲۰	ایجاد امکان اجرای طرح های جدید	۰/۳۰۰	۸
۴	۰/۲۴۸	افزایش تاثیر مثبت تعاونی های کشاورزی در توسعه روستایی	۰/۲۴۵	۴
۷	۰/۲۸۸	ایجاد بستر مناسب برای فعالیت های تعاونی	۰/۲۷۲	۶

در اولویت بندی متغیرهای ضرورت کارآفرین شدن تعاونی های کشاورزی از دیدگاه مدیران، متغیر جلب حمایت های بیشتر دولت و نهادهای بومی و سنتی در اولویت اول قرار گرفته است که از دیدگاه اعضای هیئت مدیره در اولویت پنجم قرار گرفته است. متغیر بهره گیری از فرصت های نو برای کسب درآمد بیشتر از دیدگاه هیئت مدیره در بالاترین اولویت جای گرفته است. متغیر ارتقاء سطح تولید و درآمد کشاورزان که از دیدگاه هیئت مدیره در جایگاه دوم قرار دارد، از دیدگاه مدیران در جایگاه نهم قرار گرفته است که این توجه بیشتر اعضای هیئت مدیره به بهبود درآمد کشاورزان عضو تعاونی را می رساند. متغیر برطرف کردن محدودیت نقدینگی در تعاونی که انتظار می رفت در اولویت بالایی از دیدگاه هر دو گروه قرار بگیرد، در آخرین اولویت ها قرار گرفته است. همچنین، متغیر کاهش دخالت دولت در فعالیت های اقتصادی تعاونی از دیدگاه هر دو گروه در پایین ترین اولویت قرار گرفته است.

جدول ۴) اولویت بندی دیدگاه مدیران عامل و اعضای هیئت مدیره به تفکیک در مورد ویژگی‌های تعاونی کشاورزی کارآفرین

عضو هیئت مدیره		ویژگیهای تعاونی کشاورزی کارآفرین	مدیرعامل	
اولویت بندی	ضریب تغییرات	گویه	ضریب تغییرات	اولویت بندی
۱۰	۰/۲۶۸	کنترل آزاد منشانه‌ی تعاونی	۰/۳۲۰	۱۰
۷	۰/۲۵۴	رعایت اصل عضویت آزاد و اختیاری در تعاونی	۰/۳۳۱	۱۱
۲	۰/۲۱۲	داشتن حق مشارکت بالای اعضا در تصمیم گیری برای تعاونی	۰/۲۰۰	۱
۱	۰/۱۸۲	داشتن مدیر خلاق	۰/۲۸۰	۵
۴	۰/۲۲۳	داشتن اعضای آشنا به کارآفرینی و با سابقه در فعالیت‌های کارآفرینی	۰/۲۵۸	۴
۱۳	۰/۳۲۳	برگزاری مدون کلاس‌های آموزشی کارآفرینانه برای اعضا	۰/۲۹۴	۸
۵	۰/۲۴۸	داشتن کنترل جمعی در تعاونی	۰/۳۰۹	۹
۱۱	۰/۲۸۶	زیسک پذیر بودن اعضای تعاونی	۰/۳۴۸	۱۳
۹	۰/۲۶۳	داشتن روحیه مشارکت در اعضا	۰/۲۸۱	۶
۸	۰/۲۶۰	توانایی هماهنگ کردن تعاونی با شرایط محیطی	۰/۲۳۶	۲
۳	۰/۲۲۱	استفاده از نتایج پژوهش‌ها برای کارآمدی نظام بهره‌برداری تعاونی	۰/۲۵۴	۳
۶	۰/۲۵۳	ایجاد فضای خلاقانه در تعاونی	۰/۲۸۳	۷
۱۲	۰/۳۰۴	داشتن اعضای نوپذیر	۰/۳۳۷	۱۲

با توجه به نتایج جدول بالا، متغیر داشتن حق مشارکت بالای اعضا در تصمیم‌گیری برای تعاونی از دیدگاه مدیران تعاونی، مهمترین ویژگی یک تعاونی کشاورزی کارآفرین بیان شده است. از دیدگاه اعضای هیئت مدیره، متغیر داشتن مدیر خلاق، مهمترین ویژگی یک تعاونی کشاورزی کارآفرین عنوان شده است. از دیدگاه مدیران تعاونی، متغیرهای توانایی هماهنگ کردن تعاونی با شرایط محیطی، استفاده از نتایج پژوهش‌ها برای کارآمدی نظام بهره برداری تعاونی و داشتن اعضای آشنا به کارآفرینی و با سابقه در فعالیتهای کارآفرینی، به ترتیب در درجه اهمیت بعدی به عنوان ویژگی‌های یک تعاونی کشاورزی کارآفرین قرار گرفته‌اند. و از دیدگاه اعضای هیئت مدیره این ترتیب شامل متغیرهای داشتن حق مشارکت بالای اعضا در تصمیم‌گیری برای تعاونی، استفاده از نتایج پژوهش‌ها برای کارآمدی نظام بهره برداری تعاونی، داشتن اعضای آشنا به کارآفرینی و با سابقه در فعالیتهای کارآفرینی می‌باشد که تقریباً در مورد این متغیرها دیدگاه یکسانی بین دو گروه وجود دارد.

نتیجه‌گیری

باتوجه به اینکه بخش کشاورزی جذابیت چندانی برای سرمایه‌گذاران ندارد، این بخش عملاً با کمبود سرمایه روبرو بوده و قدرت رقابت با سایر بخشها را ندارد. لذا ضروری است که به این موضوع به صورت بنیادی تری برخورد شود. برخوردهای مقطعی و سلیقه‌ای کارساز نیست و بایستی سیاستهای کلان دولت در بخش کشاورزی تغییر نماید. همانطور که از نتایج بالا مشاهده می‌شود از میان مهمترین اولویتهای ویژگی‌های تعاونی کشاورزی کارآفرین، عامل داشتن حق مشارکت بالای اعضا در تصمیم‌گیری برای تعاونی بالاترین میزان اهمیت را دارا می‌باشد و نیز بهره‌گیری از فرصت‌های نو برای کسب درآمد بیشتر مهمترین ضرورت کارآفرین شدن تعاونی‌های کشاورزی از دیدگاه مدیران و اعضای هیئت مدیره تعاونی‌های کشاورزی مورد بررسی بوده است. شرکت‌های تعاونی می‌توانند از روش‌های مختلفی برای توسعه کارآفرینی برحسب شرایطی که در آن قرار دارند استفاده نمایند. تعاونی‌ها بایستی براساس محدودیت‌ها و امکاناتی که در هر زمان دارند از روش مناسب استفاده نمایند.

منابع:

۱. افتخاری، ع.، م. طاهر خانی، و ح. سجادی قیداری. ۱۳۸۸. تحلیل ابعاد و عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی کشاورزی مناطق روستایی: مطالعه‌ی مورد روستاهای شهرستان خدابنده. فصلنامه روستا و توسعه، سال ۱۲، شماره ۳، پاییز ۱۳۸۸، صص ۴۳-۷۲.
۲. آل بویه، س.، ک. رضایی مقدم، و م. برادران. ۱۳۸۷. ایجاد نوآوری در تعاونی‌های روستایی با تأکید بر ویژگی‌های رفتاری کارآفرینانه. چالش‌ها و فرصت‌ها. ضمیمه ماهنامه تعاون آموزشی، ترویجی و اطلاع رسانی، شماره ۲۳، صص ۷.
۳. آموی، ا. و همکاران. ۱۳۹۰. مجموعه مقالات اولین کنفرانس بین‌المللی ظرفیت‌های بخش تعاون در توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، جزیره کیش.
۴. پرخوان رازلیقی، م. ۱۳۸۰. کارآفرینی. نشریه کارآفرین، شماره ۸، مرداد، صفحات ۲۷، ۲۶، ۲۵، ۲۴.
۵. تقی آبادی، ح. ۱۳۸۶. کار آفرینی در ایران، پاورپوینت. قابل دسترسی در سایت وزارت تعاون.
۶. جهانبانی بشاره، م.، ط. مقصودی، و س. سلمانزاده توتونچی. ۱۳۸۸. بررسی راهکارهای توسعه کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی شهرستان اهواز، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشکده مدیریت کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر.
۷. دلجوی شهیر، ج. ۱۳۸۸. "کارآفرینی در دنیای امروز: زیرساخت‌ها ضرورت و اهمیت"، قابل دسترسی در سایت <http://www.aftab.ir>
۸. رحیمی، س. و ف. ابراهیمی. ۱۳۹۰. بررسی نقش ویژگی‌های کارآفرینی کارکنان در موفقیت شرکت‌های تعاونی. مجموعه مقالات اولین کنفرانس بین‌المللی ظرفیت‌های بخش تعاون در توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، جزیره کیش.
۹. رحیمی، ش. و س. واحدچوکده. ۱۳۸۷. تبیین جایگاه تعاونی‌ها در موفقیت کارآفرینان. ماهنامه تعان، شماره ۱۹۶، آبان ماه، صص ۷۰-۸۰.
۱۰. سعیدی، ح. ۱۳۸۷. بررسی چالش‌های تعاونی‌های تولید کشاورزی در کارآفرینی و ایجاد اشتغال. ماهنامه تعاون، شماره ۱۹۶، آبان ماه، صص ۱۵۷-۱۶۵.
۱۱. شریعت زاده، م.، ا. خدابخشی، و ح. شعبانعلی فمی. ۱۳۹۰. نقش مدیریت منابع انسانی در موفقیت تعاونی‌های کارآفرین کشاورزی، مجموعه مقالات اولین کنفرانس بین‌المللی ظرفیت‌های بخش تعاون در توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، جزیره کیش.
۱۲. طالب، م. ۱۳۷۶. اصول و اندیشه‌های تعاونی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران. صص ۱۰-۴۵.
۱۳. کریمی، ش. و ح. آگهی. ۱۳۸۹. عوامل مؤثر بر موفقیت تعاونی‌ها: مطالعه موردی تعاونی‌های تولیدی محصولات خارج از فصل در استان کرمانشاه. فصلنامه روستا و توسعه، سال ۱۳، شماره ۲، تابستان ۸۹، صص ۳۱-۶۰.
۱۴. محمد کریمی، ی. و ن. صدقی بوکانی. ۱۳۸۷. بررسی عوامل موفقیت کارآفرینان در بخش تعاون، ماهنامه تعاون، شماره ۱۹۷، صص ۲۸-۳۷.
۱۵. مقیمی، م. و م. زالی. ۱۳۷۹. بررسی موانع کارآفرینی در صنعت ایران و ارائه راهکارهای اساسی. طرح پژوهشی سازمان پژوهش‌های علمی کشور، سال ۱۳۷۷-۱۳۷۹.
16. Cobia, D. & D. G. Barton. 1989. Cooperatives in agriculture, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
17. Knudson, W. et al. 2004, Entrepreneurship and innovation in the agri-food system. American Journal of Agricultural Economics, Vol. 86, No. 5, pp. 1330-1336.
18. Kuntoro, B. A. 2006, Analysis on characteristics of three dairy cooperatives sampled in East Java. Journal of Applied Sciences, Vol. 6, No. 4, pp. 757-761.
19. Pirich, A. & Knuckey, S. & Cambell, John. 2001. "An interface between Entrepreneurship & innovation", Denmark, Alborg university.
20. Timmons, J. A. 1987, Trends in small business management and entrepreneurship education in the US entrepreneurship: theory and practice. Journal of Small Business and Entrepreneurship, Vol. 15, No. 3, pp. 25-39.